

Lofotodden Nasjonalpark og verdiskapning

Lokal prosjektleder Hege H Steigedal

Hva betyr en nasjonalpark lokalbefolkninga?

Miljømessig verdiskaping

- verdier ved kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap
- planlegging og forvaltning av fysisk miljø og ressursforvaltning
- naturverdier; planter og dyreliv

Sosial verdiskaping

- bygdeutvikling/stedsutvikling
- fellesskapsfølelse, dugnadsånd, samarbeid, samhandling, lokalt engasjement, tilhørighet og nettverk
- stedskjensle - stolthet
- forskning og kunnskapssenter

Kulturell verdiskaping

- verdier som lokal egenart; fiskevær, museum osv
- bruk og produksjon av historie, lokal kunnskap, symboler – «draugen»
- ta vare på kulturen som har forma landskapet!

Økonomisk verdiskaping

- inntektsgenererende aktivitet
- utvikling av ny virksomhet og trygging av eksisterende
- innovasjon og merkevarebygging
- ringvirkninger og mer indirekte effekter

Regionale prosjekter

1. Friluftsområdekartlegging

2. Tenketank Lofoten → Regionalpark Lofoten

- en kjerne bestående av Lofoten Mat, Forsøksringen, Flakstad Utvikling, Lofotrådet og Lofotodden Nasjonalpark lokal prosjektleder.
- sammenstilt og sendt inn søknad til KMD for etablering av Regionalpark Lofoten.
- Hovedmålet er å øke verdiskaping og næringsutvikling i avgrensede landskapsområder med særegne natur- eller kulturverdier. Tilskuddsordningen skal fremme lokale og regionale parker som samarbeidsmodell for bygdeutvikling og bærekraftig bruk av slike områder.
- støttes inntil 50 % av utgiftene – egenkapital i form av arbeidstid

– Delmål:

- Etablere og videreutvikle lokale og regionale parker som strategi for lokalt og regionalt utviklingsarbeid.
- Videreutvikle samarbeidsmodeller for lokal mobilisering og langsiktig og forpliktende samarbeid mellom regionale myndigheter, næringsliv, interessegrupper og mennesker som lever i et landskapsområde.

– BETYR; dette er et verktøy for langsiktig samarbeid (10 års perspektiv) for verdiskaping i form av næringsutvikling og stedsutvikling i områder med særegne NATUR eller kulturverdier.

– Veletablert modell i Europa, ofte i sammenheng med en Nasjonalpark.

[Framsida](#) » [Tema](#) » Regionalpark i Vesterålen – fjordfolk under Møysalen

Regionalpark i Vesterålen – fjordfolk under Møysalen

Arbeidet med utvikling av ein regionalpark skal føre til bygdeutvikling og mobilisering.

8. januar 2014 Oddrun Midtbø

Bygda Hennes er ei av fjordbygdene under Møysalen (1266 moh.) og den alpine fjellheimen på Hinnøya. Hennes er knutepunkt for Møysalen nasjonalpark og landskapsvernområde og Svellingsflaket naturreservat. Foto: Trond Løkke, Vesterålen turlag.

Den karakteristiske Møysalen 1266 moh. er eit landemerke og blikkfang i store deler av Vesterålen. Utfordringa er å komme over fra kulisselandskap for nasjonal og internasjonal reiselivsindustri, til lokal verdiskaping bygd på natur- og kulturarven.

Lokalt initiativ – regional forankring

Prosjektet omfattar i dag kommunane Lødingen, Sortland og Hadsel. Planen handlar om å ta i bruk

Lokale prosjekter

1. Utstilling/infosenter
2. Beiteprosjekter
3. Ågvassdraget – reåpne for fritidsfiske
4. Sandelva – restaureringsøkologi
5. Etablere et pilotprosjekt med lærlingplass innen bærekraftig reiseliv

1. Reine natur- og kultursenter

- Lokalbefolkningen har gitt sterkt uttrykk for mangel på kunnskap og debatt med forvaltningsmyndighetene i verneplanprosessen av Lofotodden Nasjonalpark
- Tiltak; etablere et informasjonssenter med utstilling av bilder og tekstmaterialet for å opplyse og stimulere til dialog med lokalbefolkningen, på Reine og Ramberg

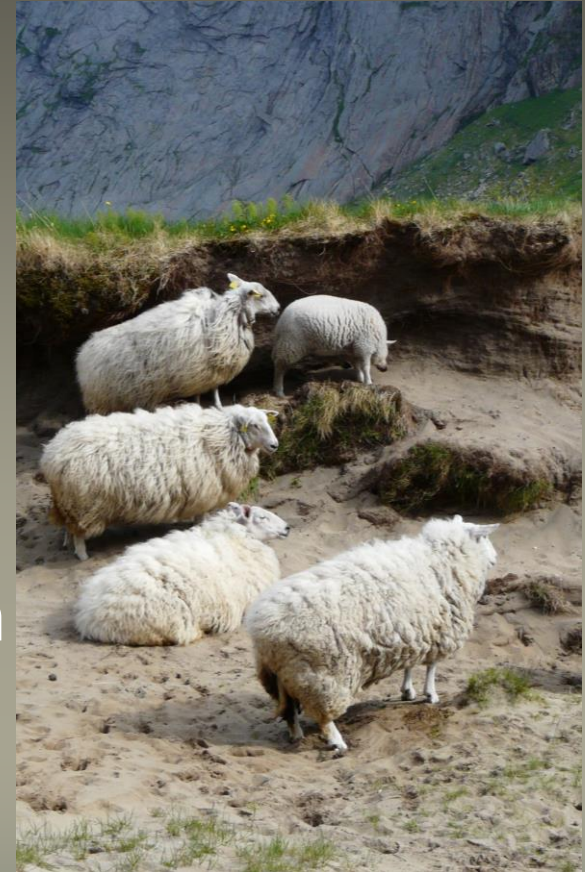

- dette vil være et forum (lavterskeltilbud) hvor lokale aktører kan få informasjon om verdiene og prosessen, og lokal pl vil ha kontortid
- videre ønsker vi å formidle kunnskap og veiledning til tilreisende som besøker randsonen og utredningsområdet
 - søkt om midler ved NFK, Fritt Ord, FM, Moskenes næringsfond II – uten resultat

2. Beiteprosjekter

- Fredvang/Krystad og Vindstad/Bunesfjorden er områder lokalbefolkningen ønsker å få opp beitetrykk/reetablere sauebeite
- I Flakstad er det et beitelag som kan ta regionen i et slikt prosjekt med midler gjennom SMIL og RMP, men i Moskenes trengs det settes ned ei styringsgruppe for å få til sommerbeite med sau fra andre kommuner (etter hvert egen buskap).

- Dialog med FM, ved Arne Farup, som er meget positiv til prosjektene
- Skal holde et møte med Vestbygda beitelag og mulig samkjøre dette med Vindstad grendelag som er initiativtaker for områder i Moskenes kommune
- Etter resultat fra Nasjonalt beiteprosjekt (avslutta 2013), er det ønskelig å få inn noe beitedyr – være påpasselig så vi ikke får overbelastning på områdene

3. Ågvasdraget

- Fra og med sesongen 2010 ble det innført forbud mot fiske i alle sjørøyevassdrag (elver og innsjøer) med manglende/mangelfull fangstrapportering. I tillegg ble det innført forbud mot isfiske i de fleste innsjøer med sjørøye. Begge disse reguleringene ble gjort gjeldende for Åvassdraget

- et av de viktigste rekreasjonsområdene for lokalbefolkningen
- Moskenes jeger- og fiskeforening har forsøkt å få til et utfiskingsprosjekt da bestanden av ørret og røye er overbefolka og gjennomsnittsvekta på fisken har gått dramatisk ned

- Tiltak; gjennomføre en fiskebiologisk undersøkelse for å få kartlagt status for fiskebestandene. Her er det viktig at de som får oppdraget har tilstrekkelig kompetanse, bl.a. i å vurdere om fisken som fanges har hatt sjøopphold eller ikke.
 - Når bestandstatus er kartlagt, må man få på plass en organisering av grunneierne/fiskerettshaverne og et opplegg for fangstrapportering. Da har vi grunnlaget for å søke om gjenåpning for fiske.
-
- The bottom of the slide features a dark, stylized illustration. On the left, there are jagged mountain peaks. In the center, a fish is shown in profile, swimming towards the right. The background of the illustration is a gradient from dark green to blue.

4. Sandelva

- Initiativ fra Flakstad kommune ved Kurt Atle Hansen og Lofoten Ornitologisk forening
- Elva er sterk påvirket av eutrofiering grunnet forurensning fra landbruket – er nesten gjengrodd og egner seg i dag verken til beite eller våtmarksområde.
- Tiltak; restaureringsøkologisk prosjekt for å få elva tilbake til en vannkvalitet med GOD status og tilrettelegge for hekkende fugl – fuglekikketårn ved vollen i nærheten

5. Pilotprosjekt på lærlingeplass innen bærekraftig reiseliv (BR)

- forespørsel om å være med i et opplegg for en lærling innen br, hvor en elev følger meg i min hverdag et par dager for så å dra videre til neste bedrift.
- I dag er det ingen slike tilbud, og svært ressurssterke bedrifter er nå i gang med å få til et slikt opplegg, mulig fra høsten 2014

annen aktivitet

- skolene
- Moskenes Næringsforening
- Flakstad Utvikling
- registrering av lokaliteter med fremmede bartrær
- fugletitting – se til Varangerhalvøya; les og lær!
- Moskenes og Flakstad historielag
- Moskenes jeger- og fiskeforening
- Flakstad jeger- og fiskeforening

SUSTOUR

Studie av sosiale, økologiske og økonomiske aspekter ved turismen i nasjonalparker

- Transportøkonomisk institutt (TØI)
- Norsk institutt for naturforskning (NINA)
- Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB)
- Bygdeforskning

Støttet av

- Norges forskningsråd
- Norges Bondelag
- Regionrådet for Nord-Gudbrandsdal

(Nasjonalparkriket)

MÅL

Bærekraftig reiselivsutvikling i en nasjonalparkregion

Gi forskningsbaserte innspill til forvaltning og markedsføring

Resultat

Næringslivet

- rammebetingelser
- aktiv forvaltning, med kompetanse på reiselivet
- aktivt samspill mellom lokal næring og forvaltning
- involvering og innflytelse

Befolkningen

- lokale besøke nasjonalparkene i gjennomsnitt 30/3 siste åra
- mer tilrettelegging for turisme
- ekstra tilrettelegging av stier
- servicesenter
- inntekter og arbeidsplasser viktigst lokalbefolkningens interesser og kunnskap
- naturkvalitetene ble verdsatt høyt blant alle innbyggere i Norge

Turistene

- nasjonalparkstatus kan påvirke turistenes valg av reisemål
- naturområder har stor appell hos utenlandske turister
- tilrettelegging for fotturaktiviteter
- skilting og informasjon
- overnattingstilbud
- veier / parkering
- besøkssentre

Økologiske effekter

- kunnskapsgrunnlag og styring -hindre negative miljøeffekter ved etablering av turisttiltak
- Turisttiltak kan øke forsøpling og slitasje
- Vedlikehold av gamle ferdselsveger for å kanalisere ferdsel
- Ikke generelle ferdselsforbud, men ferdselsforbud i hekketida eller omlegging av stier
- Vær varsom med å stimulere ferdsel inn i nye områder

Regionaløkonomiske effekter

- Naturrelatert turistforbruk = 419 mill. kr i 2010 - 55 % av det totale ferie- og fritidsrelaterte turistkonsumet i NG
- Nasjonalparkrelatert forbruk = 192 mill. kr i 2010 - 25 % av det totale ferie- og fritidsrelaterte turistkonsumet i NG
- Nordmenns nasjonalparkrelaterte forbruk
 - = 15 % av det totale konsumet til norske ferie- og fritidsreisende i NG,
 - = 40 % av utlendingenes forbruk

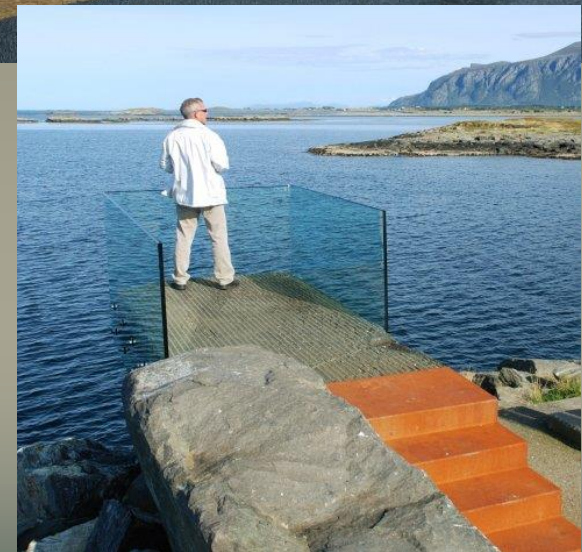
Muligheter i Moskenes/Flakstad

Hvilke næringssektorer er det stort potensial til verdiskaping i forbindelse med en nasjonalpark?

- Turisme - overnatting, servering, konferanser, aktivitet, opplevelser over og under vann
- Det ekte det urørte, småskala produkter – eks; Aalan gard
- Landbruk, jakt og fiske - tilretteleggingstiltak
- Undervisning, formidling, kulturformidling, leirskole
- Transport, logistikk og tilgjengelighet
- Teknologiutvikling (tilrettelegging, infotavler, app'er osv.)
- Kompetansenæringer NOU (norges offentlige utredninger) nr 2011:3
"Kompetansearbeidsplasser – drivkraft for vekst i hele landet" ;framtidige veksten i arbeidsplasser, først og fremst i kunnskapsintensive næringer. Veksten i kompetanseintensive næringer har de siste 10 årene vært dobbelt så stor som i andre næringer (32 % mot 15%) Strukturendringer i næringslivet – vekst i kompetansebaserte arbeidsplasser (Telekommunikasjon Informasjonsteknologi Forskning og utvikling Konsulent- og rådgivningstjenester - tjenestebaserte næringer)

Prosjekter vi kan bygge verdiskaping videre på

- Utpekt som kandidat til UNESCOs prestisjetunge verdensarvliste
Status som verdensarvsted har attraksjonskraft i seg selv på besøkende.
- «Fotefar mot nord»
Formidlings- og tilretteleggingsprosjekt av kulturminner; en veiviser til 10 000 år med historie (NFK)
- «LOFOTEN 2030» (Snøhetta)
Mulighetsstudie; Hvordan skape vekst på de egenskaper, fordeler og verdier som er unikt for Lofoten?
- «Nasjonalt kystkulturprosjekt - den verdifulle kystkulturen» (NFK)
- «Nasjonal turistveg»(E10) (Statens vegvesen)
- «Lofotodden nasjonalpark» - utredninger og kartlegging
Ved etablering blir dette landets første og eneste kystnasjonalpark mot det åpne Norskehavet
(Nasjonalpark har en sterkere effekt på besøkende enn verdensarvområde og naturreservat)
- Natur- og kulturarv generelt; et potensial for en bred verdiskaping – økonomisk, stedsutvikling, innovasjon og entreprenørskap (NIKU)

Et av de nye turistvegprosjektene som skal bygges fram til 2017 er denne stien rundt Eldhusøya. I tillegg kommer parkering og servicebygg.
Fotomontasje: Ghilardi+Hellsten arkitekter

2 musts...

- Fjerne fremmede treslag!
Sitka-, lutz- og vanlig gran, vrifuru er fremmede arter og har ingen fiender/konkurrenter som begrenser utbredelsen. Medfører utkonkurrering og en økologisk ørken
- Få inn beitedyr igjen
Gjengroing og tap av naturtyper (beitemark/kulturmark, kysthei osv.)

Takk for oppmerksomheta

